

دستور جلسه شماره (۱)
عنوان: بررسی معافیت از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما تا میزان ۵ نفر کارگر
مرجع طرح موضوع: شوراهای گفت و گوی استان های خراسان رضوی، سمنان، خوزستان، تهران، مرکزی، اصفهان، خراسان شمالی، خراسان جنوبی، ایلام، قم، کردستان، یزد، زنجان و کمیسیون ارتباطات و فناوری اتاق ایران
تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۰/۰۶/۲۹
تعداد صفحات دستور جلسه: ۴ صفحه
<p>شرح موضوع: به استناد قانون معافیت پرداخت حق بیمه کارگاه های زیر ۵ نفر مصوب ۱۳۶۱، از آغاز سال ۱۳۶۲ کارفرمایان کلیه کارگاه های تولیدی و صنعتی و فنی که از خدمات دولتی (از قبیل برق، آب، تلفن، راه) استفاده می نمایند تا میزان ۵ نفر کارگر از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما معاف بوده و از ۵ نفر به بالا نسبت به مازاد ۵ نفر حق بیمه را خواهند پرداخت. بر اساس تبصره ۱ این ماده دولت مکلف است هزینه مورد نیاز سال های آتی را در بودجه سال مربوطه پیش بینی و منظور نماید.^۱</p> <p>لازم به ذکر است طبق آیین نامه قانون معافیت پرداخت حق بیمه کارگاه های زیر ۵ نفر مصوب ۱۳۶۱ فهرست واحدهای مشمول این قانون در ۳۸ بند مشخص شده است. (به تصویر پیوست) و این موضوع طی بخشنامه ۱۴۰/۲ سازمان تأمین اجتماعی ابلاغ شده است.</p> <p>لیکن در ارتباط با استفاده فعالان اقتصادی از این قانون مشکلاتی به شرح ذیل ایجاد شده است که در دستور جلسه پیشرو در چهار بخش به آن پرداخته شده است:</p> <p style="text-align: center;">۱. صدور بخشنامه ۱۴۰/۳ سازمان تأمین اجتماعی</p> <p>سازمان تأمین اجتماعی با صدور بخشنامه ۱۴۰/۳ به شماره ۱۰۰۰/۹۹/۶۵۳۲ مورخ ۱۳۹۹/۰۷/۱۹ و نامه شماره ۵۰۰۰/۹۹/۸۷۰ مورخ ۱۳۹۹/۰۶/۲۹، کلیه کارفرمایان را از شمول قانون معافیت از سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر (۵) نفر کارگر دارند، خارج نموده است. متن بخشنامه بدین شرح است که:</p> <p>«پیرو بخشنامه ها و دستورهای اداری منتهی به بخشنامه ۱۴۰/۲ به شماره ۵۲-۱/۴۰۰۶ مورخ ۸۲/۱/۲۵ و با توجه به این که طبق تبصره یک ماده واحده قانون معافیت از پرداخت حق بیمه سهم کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند مصوب ۶۱/۱۲/۱۶ مجلس شورای اسلامی "دولت مکلف است هزینه مورد نیاز سال های آتی را در بودجه سال مربوطه پیش بینی و منظور نماید"، و از سوی دیگر وفق بند «ط» ماده (۹) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۸۲/۲/۲۱ "ارائه تعهدات بیمه ای صندوق ها در قبال افراد عضو و تحت پوشش بر اساس قاعده عدالت و به تناسب میزان مشارکت (سنوات و میزان پرداخت حق بیمه) و با تنظیم ورودی ها و خروجی ها طبق محاسبات بیمه ای صورت می پذیرد " که مراتب به موجب دادنامه شماره (۱۹) مورخ ۱۳۹۱/۱/۲۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز مورد تأیید واقع گردیده است. همچنین مطابق مفاد بند (ج) ماده (۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی "اجرای تصمیمات و احکام دولت در جهت کاهش منابع و یا افزایش مصارف و تعهدات صندوق ها و مؤسسات بیمه ای منوط به تأمین منابع مالی معادل آن خواهد بود و... " و بر اساس تبصره های مندرج در قوانین بودجه سنواتی سال های اخیر، بندهای</p>

^۱ قانون الحاق یک تبصره به قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند مصوب ۱۳۶۱، ۱۲، ۱۶ مجلس شورای اسلامی ماده واحده - تبصره ذیل به قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند مصوب ۱۳۶۱، ۱۲، ۱۶ مجلس شورای اسلامی الحاق می گردد:

تبصره ۶ - در مورد کارفرمایانی که صورت مزد با حقوق و نیز حق بیمه ماهانه سهم کارگر را تا دو ماه پس از مهلت قانونی ارسال و پرداخت نکنند بخشودگی موضوع این قانون برای آن مدت منتفی می شود و مکلف به پرداخت حق بیمه قانونی ماهانه خواهند بود.

"ح" و "ن" ماده (۲۸) و بند (۲) ماده (۲۹) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴، بندهای «ت» و «ث» ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه و ماده (۷۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور نیز ایجاد هر گونه تعهد بیمه‌ای و بار مالی خارج از ارقام مقرر در جداول قوانین بودجه سنواتی برای صندوق‌ها ممنوع است و تعهدات تکلیف شده فقط در حدود ارقام مذکور قابل اجرا است و سازمان مجاز به ایجاد طلب جدید از دولت نخواهد بود، مگر در مواردی که بار مالی مربوطه در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی و مجوز آن قبلاً توسط سازمان برنامه و بودجه صادر شده باشد، لذا واحدهای اجرایی صرفاً در حدود ارقام پیش‌بینی شده در بودجه سنواتی کل کشور مجاز به اعمال معافیت در خصوص کارگاه‌های جدیداً تأسیس می‌باشند و می‌بایست از اعمال معافیت خارج از ارقام و اعتبارات پیش‌بینی شده خودداری نمایند و مسئولیت ایجاد هر گونه بار مالی جدید خارج از قوانین فوق به عهده مدیران و سرپرستان بلافضل خواهد بود.

ضمناً در خصوص کارگاه‌هایی که تا کنون از قانون معافیت از پرداخت حق بیمه سهم کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند استفاده نموده‌اند، تداوم شمول به تسهیلات مقرر در قانون مذکور در صورت احراز شرایط و برابر مقررات، صرف نظر از پیش‌بینی و تأمین بار مالی آن بلامانع و در صورت برچیده شدن و یا تعطیلی کارگاه قبلی و شروع فعالیت با کارفرمای جدید در همان محل، واحدهای اجرایی در خصوص کارگاه‌های مزبور نیز در حدود ارقام پیش‌بینی شده در بودجه سنواتی کل کشور مجاز به اعمال معافیت خواهند بود. بدیهی است در صورت پیش‌بینی و تأمین اعتبار لازم و تصویب آن در قوانین بودجه سنواتی و ابلاغ آن به سازمان، مراتب آتی جهت اقدام به واحدهای اجرایی اعلام خواهد شد.»

در ادامه معاونت بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی کشور طی بخشنامه شماره ۵۰۰۰/۹۹/۱۵۳۵ مورخ ۱۳۹۹/۰۹/۰۵ در خصوص رفع ابهام اجرای بخشنامه ۱۴۰/۳ اعلام نمود: آن دسته از کارفرمایان کارگاه‌های دارای جواز فعالیت (پروانه کسب صنفی و ...) که قبل از صدور بخشنامه ۱۴۰/۳ برابر مقررات از تسهیلات موضوع قانون معافیت از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما تا میزان ۵ نفر کارگر بهره‌مند گردیده‌اند، در صورت جابجایی کارگاه و انتقال به مکان جدید (همان کارفرما و فعالیت)، می‌توانند کما فی السابق از معافیت حق بیمه سهم کارفرمایی موضوع قانون اخیر الذکر بهره‌مند گردند.

در واقع طبق اظهارات نمایندگان سازمان تأمین اجتماعی در شوراها، استانی، دولت نمی‌تواند بدون تأمین مالی، بار مالی جدید به سازمان تحمیل کند و نه سازمان می‌تواند بدون اینکه در بودجه پیش‌بینی شده بار جدیدی به دولت تحمیل نماید.

۲. مشمولیت واحدهای گلخانه‌ای و واحدهای پرورش قارچ خوراکی از معافیت قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایی

طبق آیین نامه قانون معافیت پرداخت حق بیمه کارگاه‌های زیر ۵ نفر مصوب ۱۳۶۱ فهرست واحدهای مشمول این قانون مشخص شده است و واحدهای کشاورزی مشمول معافیت این قانون هستند لیکن سازمان تأمین اجتماعی در سال ۹۷ و به این استناد که در لیست مشمولین (مصوبه هیأت وزیران) به صراحت نام واحدهای گلخانه‌ای و واحدهای پرورش قارچ خوراکی درج نشده است، این واحدها را مشمول استفاده از این قانون ندانست و اعلام نمود که کارفرمایان کارگاه‌های مزبور می‌بایست همانند سایر کارفرمایان نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه افراد شاغل در کارگاه با نرخ کامل حق بیمه اقدام نمایند. در صورتیکه طبق اعلام وزارت جهاد کشاورزی تولیدات گلخانه‌ای و قارچ خوراکی در طبقه‌بندی فعالیت‌های کشاورزی با کد ۰۱۱۲ و ۰۱۱۳ می‌باشند.

در این خصوص وزارت جهاد کشاورزی با سازمان تأمین اجتماعی مکاتبه نمود و سازمان تأمین اجتماعی در پاسخ به وزارت جهاد کشاورزی ضمن تایید مشمولیت واحدهای گلخانه‌ای و قارچ باز هم به این نکته اشاره نموده است که قبل از پیش‌بینی و اعتبار لازم از سوی دولت امکان اجرای این معافیت برای صندوق تأمین اجتماعی امکان پذیر نمی‌باشد.

۳. پیشنهاد اصلاح فهرست فعالیت‌های موضوع قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایی

براساس آیین نامه قانون معافیت پرداخت حق بیمه کارگاه‌های زیر ۵ نفر فهرست فعالیت‌های موضوع این قانون مشخص شده است ولی با توجه به گذشت مرور زمان از این قانون، برخی از رسته‌های صنفی که مشمول این معافیت هستند از بین رفته‌اند یا حذف و یا تغییر ماهیت داده‌اند، به عنوان

نمونه می‌توان به فعالیت‌های یخدان سازی، نمد مالی، سمور سازی، صابون سازی اشاره نمود؛ بنابراین به سبب ایجاد فعالیت جدید، ضرورت بازرگانی در م شاغل تعریف شده ضروری می‌باشد. نمونه دیگر واحدهای فعال در صنعت چاپ و بسته بندی هستند که در حال حاضر قانون نسبت به آنها اجرا نمی‌شود. به عبارت دیگر چاپخانه‌ها دارای جواز صنفی ماهیت خود را به واحد صنعتی تغییر داده و نسبت به اخذ جواز استقرار و پروانه بهره برداری از وزارت صنعت هم اقدام نموده‌اند ولی از شمول قانون خارج شده‌اند و نمی‌توانند از قانون استفاده نمایند.

۴. عدم امکان استفاده کارفرمایان و کشاورزان کارگاه‌های تحت شمول نظام صنفی کشاورزان از مزایای قانون معافیت از پرداخت

سهم بیمه کارفرمایی

طبق ماده ۶۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) کارفرمایان و کشاورزان کارگاه‌های تحت شمول نظام صنفی کشاورزان با هر متر از زمین مشمول قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایی که حداکثر ۵ نفر کارگر دارند مصوب ۱۳۶۱ و اصلاحات بعدی آن می‌باشند. اعتبار لازم بابت اجرای این حکم از محل بیست درصد (۲۰٪) ردیف درآمدی ۱۶۰۱۳۲ مندرج در قوانین بودجه سنواتی با عنوان «درآمد حاصل از اخذ عوارض از واردات میوه و سبزیجات» تأمین و به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت می‌شود.

به عبارت دیگر از آغاز سال ۶۲ کارفرمایان کلیه کارگاه‌های تولیدی و فنی که از خدمات دولتی (از قبیل برق، آب و تلفن و...) در واحدها استفاده می‌نمایند تا میزان ۵ نفر کارگر از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما معاف بوده و از ۵ نفر به بالا نسبت به مازاد به ۵ نفر حق بیمه را خواهد پرداخت. لیکن به گفته معترضین در حوزه کشاورزی طبق ماده ۶۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی، کارفرمایان نباید از معافیت یاد شده مستثنی گردند و این ماده هم کارفرمایان و هم کشاورزان کارگاه‌های کشاورزی را در برمی‌گیرد، لیکن این ماده قانونی از سوی شعب تأمین اجتماعی به دلیل عدم تأمین اعتبار در بودجه اجرا نمی‌شود.

لازم به ذکر است دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در مورد تأمین اعتبار در این خصوص استعلامی را از سازمان برنامه و بودجه طی نامه شماره ۱۰/۱/۱۱۶۵۶/ص مورخ ۹۸/۰۹/۲۳ نموده است ولی تاکنون پاسخی به دبیرخانه شورا واصل نشده است.

شایان ذکر است در تاریخ ۱۴ شهریور ماه ۱۴۰۰ نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جریان رسیدگی به طرح تقویت امنیت غذایی کشور و رفع موانع تولیدات کشاورزی تبصره ۴ ماده ۶ این طرح را به تصویب رساندند.

براساس تبصره ۴ ماده ۶ این طرح، ماده ۶۳ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۴ اسفند ۱۳۹۳ در خصوص خویش فرمایی کشاورزان به شرح زیر اصلاح می‌شود:

کشاورزان و کارفرمایان حقیقی و حقوقی کارگاه‌های کشاورزی تحت شمول نظام صنفی کشاورزی با هر متر از زمین مشمول معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایی که حداکثر ۵ نفر کارگر دارند مصوب ۱۶ اسفند ۱۳۶۱ و اصلاحات بعدی آن می‌باشند. کشاورزان و کارفرمایان حقیقی دارای پروانه فعالیت از نظام صنفی کشاورزی جهت برخورداری از معافیت حق بیمه سهم کارفرما می‌توانند نام خود را به عنوان یکی از ۵ نفر شاغل در صدر فهرست بیمه کارگران واحد تولیدی مربوطه درج و با پرداخت ۷ درصد حقوق پایه، تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار گیرد.

با عنایت به مطالب فوق، شوراها گفت‌وگوی استانی درخواست نموده‌اند که حل مشکلات مربوط به معافیت از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما تا میزان ۵ نفر کارگر در دستور کار شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی ملی قرار گیرد.

پیوست: فهرست واحدهای مشمول قانون معافیت پرداخت حق بیمه کارگاه های زیر ۵ نفر

۱- آلمینیم سازی و خمکاری.
۲- اطاقسازی ماشین
۳- آهنگری، فلز تراشی (قطعه سازی) حلبی سازی، تراشکاری.
۴- انواع بافندگی.
۵- پرورش ماهی.
۶- پرورش و نگهداری دام و مائیکان.
۷- ساخت و تعمیرات انواع پمپ آب.
۸- تولید گازهای صنعتی و طبی و وسایل آتش نشانی.
۹- برارو، قبان و باسکول سازی.
۱۰- تولید کیندگان نابلوهای فشار ضعیف و قوی برق.
۱۱- شرکتهای تعاونی تولیدی وابسته به ارگانهای دولتی نظیر مرکز گسترش خدمات تولیدی و عدرانی کشور که فعالیت های آنها جنبه تولیدی، صنعتی و فنی دارند.
۱۲- جاقو سازی.
۱۳- تولید انواع چراغ خوراکی.
۱۴- جایخانه شامل : چاپ، حروف چینی، گراور سازی، کلیشه سازی، لیتوگرافی، و انواع صحافی.
۱۵- خیاری.
۱۶- انواع دوزندگی.
۱۷- درب و پنجره سازی.
۱۸- ریخته گری.
۱۹- سراجی شامل : کیف و چمدان و کمربند سازی و ساک.
۲۰- سماور سازی.
۲۱- صابون سازی.
۲۲- کارگاههای صنایع دستی
۲۳- کارگاههای صنایع روستایی که فعالیت آنها جنبه تولیدی ، صنعتی و فنی داشته و بروانه آنها توسط جهاد سازندگی صادر می شود.
۲۴- فخاری.
۲۵- قالب زنی.
۲۶- تولید کیندگان قفل.
۲۷- کاشی سازی و سرامیک سازی.
۲۸- تولید کفش (کفاشی) و بستنای سازی.
۲۹- ساخت و تولید انواع مخازن.
۳۰- موزائیک سازی - بلوک سازی.
۳۱- سازندگان میز و صندلی، کمد، قفسه، کابینت آشپزخانه.
۳۲- ساخت و تولید انواع ماشین آلات کشاورزی و وسایل و ادوات مربوطه و تعمیرات آنها.
۳۳- معادن سطح الارضی که جنبه کارگاهی دارند.
۳۴- نمذ مالی.
۳۵- بچدان سازی.
۳۶- ناشرین و موسسات انتشاراتی.
۳۷- کارکنان شناورهای باری و صادی در استانهای جنوبی کشور.
۳۸- شرکت هاوانجاده های تعاونی روستایی وکشاورزی که جنبه تولیدی - صنعتی و فنی داشته باشند و واحدهای تولیدی کشاورزی